

Religijsko poimanje rata u mnogome se aktuelizovalo izbijanjem etničkih sukoba, 1991. godine na teritoriji nekadašnje Jugoslavije. Crkveni velikodostojnici su odricali da se radi (i) o verskom ratu. Interesantno, ali ne i iznenađujuće, da je Papa Jovan Pavle II počeo pozivao na upotrebu raspoloživih sredstava u zaustavljanju (srpske) agresije. Blagodario je sve pretnje NATO-a Srbima, bio čak sasma radikalniji nego vojni rukovodioci tog "svetskog žandarma". Katolička verska štampa donosila je napise u kojima se podržavaju Muslimani i Hrvati. Pravoslavne crkve su, "prirodno", stale uz srpsku stranu. Ipak, i pravoslavni i katolici su odbacivali religiozni karakter rata: "Ima ovaj rat i neke verske elemente, iako se ne bi moglo reći da je to verski rat. On nije verski rat po tome, pre svega, što ga ne vode verske vođe. Naprotiv, verske vođe se trude da ovaj rat okončaju, kako bi se došlo što pre do mira. Što se tiče muslimana stvar je bitno drugačija, jer su oni dali ovom ratu dimenziju verskog"(Terzić, 1992).(7)

Premda se osporava hrišćansko-verska komponenta rata, uputno je pretresti kako se pređašnje bogoslovsko (teorijsko) shvatanje rata projektuje na aktuelna zbivanja, odnosno kako konflikti u odvijanju utiču na teološko tumačenje rata, prevashodno pravoslavnih mislilaca? Većina bogoslova Srpske pravoslavne crkve ostaje na zvaničnoj liniji pravoslavnog tretiranja rata. Takvi su istupi episkopa Artemija i vladike Stefana, a posebno Božidara Mijača (1993: 11): "Na srpski narod je u naše dane, po pitanju razdora i rata u bivšoj Jugoslaviji, nasrnuo gotovo čitav svet... Često se, na toj osnovi, kao opravdanje u nedostatku argumenata, postavlja pitanje: zar je moguće da su u ovom slučaju svi u zabludi, a samo Srbi, jedan mali narod, u istini?... Ovde se očigledno otvara problem koji zahteva jedno crkveno-teološko rasvetljavanje... Sa ovog stanovišta... moguće je da jedan narod bude u nekom istorijskom trenutku nosilac istine i pravde Božije nasuprot mnoštvu neopravdanih koji na njega, kao takvog nasrću... Srbofobija, ovako koncipirana, je simptom duhovnog mrtvila i bezbožnosti onih koji su njime obuzeti. Ta mržnja u stvari najviše govori o njima samima i izobličava ih". Drugom prilikom, isti autor (1992: 5) zaključuje: "Nekim zlokočnim sticajem okolnosti čitavi (naročito tzv. zapadni svet i koji stoje pod njegovim